

„Art. 45. Utrata praw publicznych obejmuje utratę biernego i czynnego prawa wyboru do wszelkich ciał ustawodawczych, samorządowych oraz do innych instytucji prawa publicznego, udziału w wymiarze sprawiedliwości, utratę urzędów i stanowisk publicznych i zdolności do ich uzyskania, utratę posiadanego stopnia wojskowego i powrót do stopnia szeregowca oraz utratę zdolności do uzyskania wyższego stopnia wojskowego“.

Art. 108. W ustawie z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ulgach w odbywaniu służby wojskowej przez studentów szkół wyższych (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 173) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 12 ust. 3 i art. 13 ust. 1 skreśla się wyrazy „i prawo do odbycia skróconej zasadniczej służby wojskowej“,
- 2) w art. 13 ust. 2 skreśla się wyrazy „i do odbycia skróconej zasadniczej służby wojskowej“.

Art. 109. W art. 13 ust. 1 dekretu z dnia 14 kwietnia 1948 r. o zasiłkach i pomocy dla żołnierzy Wojska Polskiego, żołnierzy i funkcjonariuszów służby bezpieczeństwa publicznego, członków Ochotniczej Rezerwy Milicji Obywatelskiej oraz ich rodzin (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 139) po wyrazach „zachował prawo do“ dodaje się wyrazy „co najmniej połowy“.

Art. 110. 1. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej lub władze przez nich upoważnione mogą zwolnić od powszechnego obowiązku wojskowego osoby ubiegające się o nabycie obcego obywatelstwa oraz osoby, które nabyły obce obywatelstwo zgodnie z przepisami obcego prawa.

2. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrami Administracji Publicznej i Spraw Zagranicznych określi w drodze zarządzenia tryb postępowania przy udzielaniu zwolnień od powszechnego obowiązku wojskowego, o których mowa w ust. 1.

Art. 111. 1. Osoby, przebywające za granicą, które uchylają się od wykonania obowiązku wojskowego, oraz osoby, przebywające za granicą bez wymaganego zezwolenia władz wojskowych (art. 75), mogą być pozbawione obywatelstwa polskiego.

2. Minister Administracji Publicznej w porozumieniu z Ministrami: Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego i Spraw Zagranicznych określi w drodze rozporządzenia właściwość władz i tryb postępowania w sprawach, wymienionych w ust. 1.

Art. 112. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc ustawa z dnia 9 kwietnia 1938 r. o powszechnym obowiązku wojskowym (Dz. U. R. P. z 1938 r. Nr 25, poz. 220 i z 1945 r. Nr 8, poz. 37).

Art. 113. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Obrony Narodowej.

Art. 114. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Obrony Narodowej: *K. Rokossowski*
Marszałek Polski

47

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1950 r.

o poborze rekruta.

Art. 1. Zezwala się na przeprowadzenie w 1950 r. poboru rekruta.

Art. 2. Powołanie poborowych w 1950 r. do odbycia zasadniczej służby wojskowej następuje w ramach stanu liczebnego wojska, którego granice zakreśla budżet na rok 1950.

Art. 3. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Obrony Narodowej w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Obrony Narodowej: *K. Rokossowski*
Marszałek Polski

Minister Administracji Publicznej: *Wł. Wolski*

48

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1950 r.

o dokonywaniu zmian podziału administracyjnego Państwa.

Art. 1. 1. Utworzenie nowego województwa, zniesienie istniejącego, zmiana jego granic lub nazwy następuje — z wyjątkiem przypadku, przewidzianego w ust. 3 — w drodze ustawy.

2. Zmiana siedziby władz wojewódzkich następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek Ministra Administracji Publicznej.

3. Włączenie w całości lub w części gmin wiejskich

oraz miast, nie stanowiących odrębnych powiatów miejskich, wchodzących w skład powiatu jednego województwa do przyległego powiatu województwa drugiego, następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek Ministra Administracji Publicznej.

Art. 2. Utworzenie nowego powiatu, zniesienie istniejącego, zmiana jego granic lub nazwy albo zmiana siedziby władz powiatowych następują w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek Ministra Administracji Publicznej.

Art. 3. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia, wydanego na wniosek Ministra Administracji Publicznej, tworzyć powiaty miejskie.

Art. 4. Utworzenie nowej gminy wiejskiej, zniesienie istniejącej, zmiana jej granic lub nazwy albo zmiana siedziby władz gminnych następuje w drodze rozporządzenia Ministra Administracji Publicznej.

Art. 5. 1. Zaliczenie poszczególnych miejscowości w poczet miast oraz zmiany granic miast, nie stanowiących odrębnych powiatów miejskich, następują w drodze rozporządzenia Ministra Administracji Publicznej. Zmiany granic miast, stanowiących odrębne powiaty miejskie, następują w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek Ministra Administracji Publicznej.

2. Zniesienie miasta liczącego mniej niż 3.000 mieszkańców i nadanie mu ustroju gminy wiejskiej lub gromady następuje w drodze rozporządzenia Ministra Administracji Publicznej.

3. Zniesienie miasta liczącego co najmniej 3.000 mieszkańców następuje w drodze ustawy.

Art. 6. Utworzenie nowej gromady, zniesienie istniejącej oraz wszelkie zmiany granic gromad w obrębie gminy wiejskiej, jak również ustalenie i zmiana nazwy gromady następują w drodze zarządzenia wojewody, wydanego po wysłuchaniu opinii organów uchwalających interesowanych gromad oraz gminnej rady narodowej.

Art. 7. Zmiany, przewidziane w art. 1 ust. 2 i 3 oraz art. 2, 3, 4 i 5 ust. 1 i 2, następują po wysłuchaniu opinii rad narodowych danej jednostki terytorialnej, a w odniesieniu do gmin wiejskich, miast i powiatów — również opinii prezydium rady narodowej bezpośrednio wyższego stopnia.

Art. 8. 1. W razie utworzenia związku samorządu terytorialnego z całych obszarów dwóch lub więcej związków albo w razie przyłączenia do związku samorządu terytorialnego obszaru sąsiedniego związku w całości — majątek oraz zobowiązania i prawa związków zniesionych przechodzą na związek nowoutworzony lub powiększony.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do gromad.

Art. 9. 1. W razie przeprowadzenia zmian innych aniżeli wymienione w art. 8 związki samorządowe, których obszary ulegną zmianie skutkiem zmiany granic województwa, powiatu lub gminy wiejskiej albo miasta, powinny zawrzeć ze sobą układ w przedmiocie posiadania i korzystania ze swego majątku, zakładów i funduszy, jak również w przedmiocie wierzytelności i długów. W tym celu właściwe rady narodowe powołują komisję likwidacyjną, złożoną z przedstawicieli

zainteresowanych związków samorządowych po dwóch z każdego związku. Przewodniczącemu komisji wyznacza prezydium rady narodowej wyższego stopnia. Komisja ta będzie uprawniona do protokolarnego ustalenia warunków układu.

2. Jeżeli pomiędzy zainteresowanymi związkami nie dojdzie do porozumienia, rozstrzyga prezydium rady narodowej bezpośrednio wyższego stopnia na wniosek jej organu wykonawczego.

3. Jeżeli do rozstrzygnięcia w myśl ust. 2 będą właściwe dwa lub więcej prezydiów rad narodowych hierarchicznie równego stopnia, wówczas prezydium nadrzędnej w stosunku do nich rady narodowej wyznaczy jedno z tych prezydiów, a w przypadku, gdyby właściwe były dwa lub więcej prezydiów wojewódzkich rad narodowych, wówczas jedno z nich wyznaczy Rada Państwa.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do gromad.

Art. 10. Miasta wydzielone z obszarów powiatowych związków samorządowych do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy pozostają nadal powiatami miejskimi.

Art. 11. Przepisy niniejszej ustawy nie naruszają przepisów dekretu z dnia 2 kwietnia 1946 r. o planowym zagospodarowaniu przestrzennym kraju (Dz. U. R. P. z 1946 r. Nr 16, poz. 109, z 1947 r. Nr 52, poz. 268 i z 1949 r. Nr 30, poz. 216) oraz przepisów rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o ustalaniu nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych oraz o numeracji nieruchomości (Dz. U. R. P. z 1934 r. Nr 94, poz. 850 i z 1948 r. Nr 36, poz. 251).

Art. 12. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą:

- 1) art. 2 i 3 dekretu z dnia 4 lutego 1919 r. o tymczasowej ordynacji powiatowej dla obszarów Polski byłego zaboru rosyjskiego (Dz. Pr. P. P. Nr 13, poz. 141);
- 2) ustawa z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie zaliczenia osad wiejskich w poczet miast oraz zmiany granic miast na obszarze b. zaboru rosyjskiego (Dz. U. R. P. z 1920 r. Nr 19, poz. 92 i z 1932 r. Nr 109, poz. 895) łącznie z przepisami o rozciągnięciu jej na części województwa białostockiego (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr 40, poz. 274);
- 3) ustawa z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austriacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austriacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacji powiatowych (Dz. U. R. P. z 1921 r. Nr 64, poz. 400 i z 1928 r. Nr 38, poz. 376) łącznie z przepisami o rozciągnięciu jej na obszar Spisza i Orawy (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr 57, poz. 406);
- 4) ustawa z dnia 22 września 1922 r. w przedmiocie zmiany granic oraz rozwiązywania i tworzenia gmin wiejskich na obszarze b. zaborów rosyjskiego i austriackiego (Dz. U. R. P. z 1922 r. Nr 86, poz. 770 i z 1933 r. Nr 35, poz. 294);
- 5) ustawa z dnia 1 sierpnia 1923 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic miejskich na obszarze byłego królestwa Galicji i Lodomerii wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim (Dz. U. R. P. z 1923 r. Nr 92, poz. 719 i z 1932 r. Nr 109, poz. 895);
- 6) ustawa z dnia 22 kwietnia 1926 r. w sprawie przy-

- łączenia gmin wiejskich, wchodzących w skład powiatu jednego województwa do przyległego powiatu województwa drugiego (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr 44, poz. 269 i z 1937 r. Nr 46, poz. 350);
- 7) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 r. w sprawie granic gmin na terenie b. Królestwa Kongresowego, zmienionych przez b. władze okupacyjne niemieckie i austriacko-węgierskie (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 455);
- 8) art. 73, 104 i 105 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 80, poz. 555);
- 9) art. 16 i 33 ustawy z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego

(Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 35, poz. 294, z 1938 r. Nr 33, poz. 290, Nr 63, poz. 481, z 1944 r. Nr 14, poz. 74 i z 1948 r. Nr 36, poz. 248 i Nr 44, poz. 316) oraz wszelkie inne przepisy, dotyczące przedmiotów, unormowanych w niniejszej ustawie.

Art. 13. Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Administracji Publicznej.

Art. 14. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Administracji Publicznej: *Wł. Wolski*

49

U S T A W A

z dnia 4 lutego 1950 r.

o przekazaniu Ministrowi Zdrowia zakresu działania Ministra Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie opieki społecznej nad dziećmi do lat trzech oraz nad kobietami ciężarnymi i karmiącymi.

Art. 1. Zakres działania i uprawnienia Ministra Pracy i Opieki Społecznej, dotyczące spraw opieki społecznej nad dziećmi do lat trzech oraz nad kobietami ciężarnymi i karmiącymi, przechodzą na Ministra Zdrowia, w szczególności zaś przewidziane w następujących ustawach i rozporządzeniach:

- 1) w ustawie z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr 92, poz. 726);
- 2) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unormowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976);
- 3) w dekreście z dnia 22 października 1947 r. w sprawie mocy obowiązującej niektórych przepisów ustawodawstwa z zakresu opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 389);
- 4) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. w sprawie wykonywania opieki społecznej nad obywatelami polskimi, którzy w żadnej gminie Rzeczypospolitej Polskiej nie mają prawa do opieki trwałej, oraz ponoszenia wynikających stąd kosztów (Dz. U. R. P. Nr 56, poz. 576);
- 5) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o rozgraniczeniu obowiązków opiekuńczych związków komunalnych (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 232);
- 6) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o budowie i utrzymaniu wojewódzkich zakładów opiekuńczo-wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 8, poz. 56);
- 7) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucji opiekuńczych (Dz. U. R. P. z 1927 r. Nr 40, poz. 354 i z 1928 r. Nr 38, poz. 359);
- 8) w ustawie z dnia 6 maja 1920 r. w sprawie publicznej opieki nad kalekami (Zb. u. prusk., str. 280);
- 9) w ustawie z dnia 2 lipca 1900 r. o wychowaniu zapobiegawczym nieletnich (Zb. u. prusk., str. 264) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. o unor-

mowaniu właściwości władz i trybu postępowania w niektórych działach administracji państwowej (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976) oraz dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 stycznia 1936 r. o zmianie ustawy z dnia 2 lipca 1900 r. o wychowaniu zapobiegawczym nieletnich (Dz. U. R. P. Nr 3, poz. 18);

- 10) w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o opiekunach społecznych i o komisjach opieki społecznej (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 267).

Art. 2. 1. Do zakresu działania Ministra Zdrowia przechodzą również sprawy, związane z utrzymywaniem żłobków dla niemowląt przez zakłady pracy w myśl ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. R. P. z 1924 r. Nr 65, poz. 636, z 1931 r. Nr 101, poz. 773, z 1945 r. Nr 43, poz. 236 i z 1948 r. Nr 27, poz. 182).

2. Sieć żłobków, określonych w ust. 1, planuje Minister Zdrowia w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Art. 3. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy traci moc obowiązującą przepis art. 4 ustawy z dnia 7 kwietnia 1949 r. o przekazaniu Ministrowi Oświaty zakresu działania Ministra Pracy i Opieki Społecznej w przedmiocie opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 175).

Art. 4. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Zdrowia i Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Art. 5. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

Minister Zdrowia: *T. Michejda*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *K. Rusinek*

Minister Administracji Publicznej: *Wł. Wolski*